

Nr 33

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt till skatteavdrag för gåvor till samhällsnyttiga ändamål, m. m.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:31 av herr *Birke m. fl.* och II:88 av herr *Stiernstedt m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

förordning om rätt att vid taxering åren 1961 och 1962 enligt förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt åtnjuta avdrag för belopp, som utgivits såsom gåva till Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Skattskyldig, som under beskattningsår, för vilket taxering verkställs år 1961 eller år 1962, till Karolinska mediko-kirurgiska institutet lämnat penninggåva ej understigande 100 kronor, äger att vid taxering enligt förordningen om statlig inkomstskatt från sammanlagda beloppet av sina inkomster från olika förvärvskällor åtnjuta avdrag med belopp motsvarande vad han under beskattningsåret utgivit såsom sådan gåva.

2 §.

Styrelsen för Karolinska mediko-kirurgiska institutet är pliktig att efter anmaning i den ordning varom stadgas i taxeringsförordningen lämna uppgift om storleken av gåva, som institutet emottagit från namngiven skattskyldig.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelade uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling».

2) de likalydande motionerna I:408 av herr *Per-Olof Hanson m. fl.* och II:530 av herr *Rimmerfors m. fl.*, vari hemställdts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till höstriksdagen rörande rätt till avdrag vid taxering till statlig inkomstskatt av förslagsvis belopp upp till 10 procent av den sammanräknade nettoinkomsten, med ett högsta avdragsgillt belopp av förslagsvis 1 000 kronor, om den skattskyldige skänkt beloppet till humanitära, kulturella, religiösa, vetenskapliga, ungdomsfostrande eller undervisningsändamål».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I:31 och II:530.

Vid beräkning av inkomsten från särskild förvärvskälla skall enligt 20 § kommunalskattelagen från förvärvskällans intäkter avräknas alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande. Avdrag må därvid icke ske för den skattskyldiges levnadskostnader och därtill hänförliga utgifter.

I praxis har avdrag för bidrag till vetenskaplig undervisning och forskning inte ansetts kunna medgivas, såvida bidraget inte lämnats av rörelseidkare till teknisk-vetenskaplig forskning inom den bransch, som rörelseidkaren företräder. Icke heller har avdrag medgivits för gåvor till sociala institutioner (se t. ex. RÅ 1941 ref. 5 och RÅ 1941 Fi not. 534).

Frågan om avdragsrätt vid inkomsttaxeringen för gåvor till allmännyttiga ändamål har tidigare upprepade gånger varit föremål för riksdagens behandling. Genom beslut vid 1938, 1939, 1941 och 1942 års riksdagar föreskrevs sålunda, att skattskyldig skulle äga rätt att vid taxering visst år enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för gåvor till luftvärnet och sjövärnsskåren. Denna avdragsrätt tillämpades senast vid 1943 års taxering.

Genom beslut av 1943 års riksdag bemyndigades vidare Kungl. Maj:t medge, att skattskyldig vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åren 1944 och 1945 fick åtnjuta avdrag för penninggåvor ej understigande visst belopp till internationellt hjälparbete för lindrande av nöd bland civilbefolkningen i krigshärjade länder. Avdrag medgavs endast om gåvobeloppet uppgått till minst 1 000 kronor.

De sålunda gjorda medgivandena har föranletts av särskilda förhållanden och varit till tiden begränsade. Vid varje tillfälle, då fråga om sådan avdragsrätt varit under bedömande, har av bevillningsutskottet uttalats, att bestämmelser av detta slag innebar en uppenbar avvikelse från de principer, som låg till grund för gällande lagstiftning. Därvid har utskottet städe framhållit, att främjandet av behjärtansvärda eller eljest allmännyttiga

ändamål inte borde ske i form av lätnader vid beskattningen utan i förekommande fall genom direkt bidrag från statens sida.

Sedermera har vid flera tillfällen i väckta motioner framförts yrkanden om avdragsrätt för gåvor.

Bl. a. hemställdes vid 1956 års riksdag i väckta motioner att riksdagen hos Kungl. Maj:t skulle begära utredning rörande rätt till avdrag vid taxering till statlig inkomstskatt av förslagsvis belopp upp till tio procent av den taxerade inkomsten med ett högsta avdragsgillt belopp av förslagsvis 1 000 kr., om den skattskyldige skänkt beloppet till humanitära, litterära, religiösa eller vetenskapliga ändamål eller till undervisningsändamål. Bevillningsutskottet fann i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 34 lämpligt att skattelagssakkunniga vid sin prövning av frågan om avdrag för periodiskt understöd jämväl tog principiell ställning till spörsmålet om avdragsrätt för gåvor till allmännyttiga ändamål och därvid övervägde de synpunkter motionärerna anfört.

I ett den 20 december 1956 avgivet betänkande med förslag till bestämmelser om avdragsrätt och skatteplikt för periodiskt understöd samt om avdragsrätt för studieunderstöd, m. m. har *skattelagssakkunniga* behandlat frågan om avdrag för periodiskt understöd och gåvor till allmännyttigt ändamål. De sakkunniga har därvid framhållit, att enbart den omständigheten att ändamålen är behjärtansvärda och att institutionerna behöver stöd ej utgör skäl för avdragsrätt vid beskattningen. Det kan vid förutsättningslöst övervägande befinnas lämpligare att understöd ges i annan form, om understöd från det allmännas sida över huvud taget anses böra ifrågakomma, särskilt om införande av avdragsrätt i och för sig skulle åstadkomma olägenheter. För en bedömning är det emellertid i första hand av betydelse att undersöka, vilka invändningar som kan framställas mot den ifrågasatta utvidgningen av avdragssystemet vid den direkta beskattningen. I detta hänseende har de sakkunniga bl. a. anfört följande.

Enligt grunderna för den direkta inkomstbeskattningens anordnande bestämmes skatteförmågan med hänsyn till den skattskyldiges beskattningsbara inkomst. Denna beräknas med beaktande av omkostnader för inkomstens förvärvande och de nödvändigaste kostnaderna för livsuppehållet (existensminimum). Däremot anses det i princip inte vara av betydelse för skatteförmågan hur inkomsten i övrigt av den skattskyldige i enlighet med hans eget bestämmande disponeras för levnadskostnader, gåvor eller sparande. Från denna regel föreligger undantag egentligen endast så till vida, att avdrag av sociala skäl medges för vissa försäkringspremier. Med hänsyn till anförda omständigheter skulle avdragsrätt för frivilliga understöd till allmännyttiga ändamål kunna betecknas såsom ett avsteg från de grunder, enligt vilka den direkta inkomstbeskattningen är uppbyggd. Skatteförmågeprincipen torde alltså icke kunna åberopas såsom stöd för avdragsrätten. Häremot kan ej med skäl invändas, att det skulle förhålla sig an-

norlunda, om givaren utfäster sig att under visst antal år betala bidrag av förevarande art. En sådan utfästelse är frivillig och bör ej tillmätas betydelse för skatteförmågan lika litet som skyldighet att verkställa avbetalningar å bosättningslån eller andra skulder.

Understödjande av allmännyttiga ändamål genom avdragsrätt för bidrag därtill skulle medföra, att det stöd som lämnades skulle bli svårbedömligt och ojämnt. Sådana ändamål, vartill högre inkomsttagare lämnade bidrag, kunde tänkas bli gynnade på grund av att sådan inkomsttagare till följd av den höga marginals-katten hade möjlighet att med mindre personlig uppoffring stödja ändamål, som de ansåge behjärtansvärda. Omfattningen av de bidrag, som skulle erhållas till de olika ändamålen, bleve i icke ringa mån beroende av den energi och måhända även fördomsfrihet, varmed bidragsinsamlingen handhades. Att bidragens antal och storlek icke alltid skulle rätta sig efter ändamålets angelägenhetsgrad och behovets storlek är uppenbart.

Avgränsningen av de ändamål, vars främjande genom bidrag skulle ge avdragsrätt, skulle möta betydande svårigheter. Med den utökning av de kollektiva verksamhetsformerna i samhället, som under de senaste årtiondena skett, tillgodoses genom sådan verksamhet en mängd ytterst skiftande ändamål, som icke kan fränkännas egenskapen av allmännyttighet men beträffande vilka det kan diskuteras, om det allmänna bör lämna stöd genom skattenedsättning. Det torde icke vara möjligt att i skattelagstiftningen mera exakt ange de institutioner eller sammanslutningar, till vilka bidrag med avdragsrätt kunde ges. Varje bestämmelse i sådan riktning av mera allmänt innehåll skulle otvivelaktigt ge upphov till en mängd skattetvister. Beskattningsmyndigheterna torde ofta sakna möjlighet att här fälla rättvisa avgöranden, särskilt med hänsyn till att åtskilliga institutioner och sammanslutningar bedriver verksamhet av ganska olikartad natur. Frågan huruvida och på vad sätt taxeringsmyndigheterna skulle kunna pröva att villkoren för avdragsrätt vore uppfyllda är onekligen mycket komplicerad.

I vissa fall betalas bidrag till allmännyttiga ändamål under sådana former att det är ogörligt att i erforderlig omfattning kontrollera, att bidragen utbetalats, exempelvis då bidrag lämnats vid upptagande av kollekt eller liknande insamlingar.

Bidrag lämnas ofta i form av medlemsavgifter till sammanslutningar, som arbetar för allmännyttiga ändamål. Avdrag för sådan avgift får enligt 20 § KL inte ske. Införande av avdragsrätt för vissa slag av medlemsavgifter (här bortses från avgifter som har karaktären av omkostnader i förvärvskälla) skulle komplicera skattelagstiftningen i hög grad.

Av nu angivna skäl har de sakkunniga inte ansett sig kunna förorda en självständig avdragsrätt för gåvor till allmännyttiga ändamål. De sakkunniga har emellertid även framkastat tanken att — om det skulle befinnas angeläget, att vid beskattningen hänsyn i någon form tas till skattskyldigs utgifter av den beskaffenhet, varom här är fråga — en annan utväg än att tillskapa en särskild avdragsform skulle tillgripas. Enklast kunde detta ske genom att bestämmelserna om det nuvarande avdraget för försäkringspremier o. d. ändrades så att avdragsrätten omfattade även avgifter eller bidrag

till vissa andra ändamål än försäkringar. Avdragsrätten skulle därvid såsom nu vara begränsad till vissa maximibelopp. Åtskilliga avgifter och bidrag till allmännyttiga ändamål eller till sammanslutningar hade ur social synpunkt ett värde, som kan jämföras med försäkringsverksamhetens, och det kunde därför icke anses föreligga avgörande principiella skäl mot att skattskyldig medges en friare valrätt i fråga om utnyttjandet av ifrågasättande av sociala skäl betingade avdrag. Tekniskt skulle en sådan ändring kunna genomföras på jämförelsevis enkelt sätt genom ändring av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen och 4 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt.

Vid 1957 års riksdag väcktes dels de likalydande motionerna I:45 och II:50, med i huvudsak samma innehåll som de nyssnämnda år 1956 väckta motionerna, dels de likalydande motionerna I:134 (av fröken Andersson m. fl.) och II:173 (av herr Munktell m. fl.), vari yrkades att riksdagen måtte medgiva skattskyldig, som under beskattningsår för vilket taxering verkställes år 1958 eller år 1959 lämnat penninggåva till internationell hjälpverksamhet bland flyktingar, avdrag härför vid taxering till statlig inkomstskatt. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 36 avstyrkte 1957 års bevillningsutskott bifall till motionerna. Därvid erinrade utskottet om att skattelagssakkunnigas utredning för det dåvarande var föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Vidare anförde utskottet följande.

Som skattelagssakkunnigas utredning utvisar kan införandet av avdragsrätt för gåvor inte motiveras från de principer, som ligger till grund för vår skattelagstiftning. Motionärerna anför emellertid som ett huvudsakligt argument för sin mening att avdraget är berättigat genom sin stimulerande inverkan på de skattskyldigas beredvillighet att ge bidrag till allmännyttiga ändamål. Utskottet vill inte bestrida att det ifrågasatta avdraget skulle få en viss sådan inverkan, men enligt utskottets uppfattning bör främjandet av behjärtansvärda eller eljest allmännyttiga ändamål — som riksdagen vid flerfaldiga tillfällen tidigare uttalat — inte ske i form av lättnader vid beskattningen utan i förekommande fall genom direkt bidrag från statens sida. Förutom denna principiella invändning kan erinringar av annan art riktas mot ett särskilt avdrag för gåvor. Som skattelagssakkunniga påpekat skulle avdragsrätten verka ojämnt och föranleda betydande olägenheter vid taxeringsarbetet.

Vidare yrkades vid 1958 års A-riksdag i motionen II:330 (av herr Håstad), att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag i syfte att avdragsrätt infördes för donationer till vetenskaplig undervisning och forskning, varvid förutsatts att donationerna avsett ändamål, som godkänts av Kungl. Maj:t. I betänkande nr 12 samma år, vilket betänkande godkändes av A-riksdagen, anförde bevillningsutskottet bl. a. följande.

Det kan visserligen antagas, att införandet av en avdragsrätt sådan som den av motionären åsyftade skulle stimulera till gåvor för vetenskaplig undervisning och forskning. Man kan emellertid inte bortse från att i sådana fall, då en avdragsrätt kunde bli av betydelse, en avsevärd del av gåvan skulle motsvaras av därå belöpande skatt. Utskottet vill även erinra om den tidigare från riksdagens sida uttalade uppfattningen, att främjandet av allmännyttiga ändamål inte bör ske genom lättnader vid beskattningen utan att, i den mån stöd från statens sida för något ändamål befinnes påkallat, detta stöd bör lämnas genom anslag. Utskottet anser sig därför inte böra förorda, att ytterligare skattelättnader för vetenskaplig forskning och undervisning än som redan är medgivna införes i skattelagstiftningen. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet den ifrågavarande motionen.

Slutligen framställdes i de vid 1959 års riksdag väckta motionerna I:4 och II:3 yrkande av i huvudsak samma innebörd som i de nu förevarande motionerna I:408 och II:530. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 29 anförde bevillningsutskottet, som avstyrkte motionsyrkandena, bl. a. följande.

De uttalanden som gjordes av 1957 års bevillningsutskott i denna fråga får alltså anses äga giltighet. Även om en avdragsrätt i enlighet med de i motionerna angivna riktlinjerna skulle kunna medföra en ökad bidragsgivning till ifrågavarande ändamål än som vid motsvarande kostnad för statsverket skulle bli fallet genom direkt anslag, kan utskottet dock inte finna att detta i och för sig utgör tillräckligt skäl för införande av en sådan avdragsrätt. Utskottet vill härutinnan endast framhålla, att det icke låter sig på förhand bedöma, vilka institutioner eller sammanslutningar som skulle komma att erhålla ökade bidrag till sin verksamhet och icke heller hur stora de ökade kostnaderna för statsverket skulle bli. Vad motionärerna i övrigt anført anser utskottet ej heller böra föranleda utskottet att intaga annan ståndpunkt till förevarande spörsmål än som intogs av 1957 års bevillningsutskott. Utskottet anser sig följaktligen böra biträda den vid tidigare års riksdagar framförda uppfattningen, att främjandet av allmännyttiga ändamål icke bör ske genom lättnader vid beskattningen utan att, i den mån stöd från statens sida för något ändamål befinnes påkallat, detta stöd bör lämnas genom anslag.

Av innehållet i de förevarande motionerna torde här få återges följande.

I de likalydande motionerna I:31 och II:88 erinras om att karolinska mediko-kirurgiska institutet genom åren fått fungera som en försöksstation för svensk medicin icke blott på den praktiska sjukvårdens område. Även inom de teoretiska disciplinerna har utvecklingen lett till inrättandet av speciella forskningsprofessurer.

Av de inalles 201 upptagna akademiska lärarbefattningarna (frånsett docenterna) vid de medicinska fakulteterna och karolinska institutet faller 68 eller mer än en tredjedel på det senare. Ungefär samma förhållande gäller för e. o. docentbefattningarna. Till detta kommer vid karolinska institutet icke mindre än 260 docenter. Rena forskningsbefattningar innehas av

7 professorer och av 7 laboratorer. Professorerna och laboratorerna i de större undervisningsämnena har vanligen en omfattande vetenskaplig verksamhet i gång.

Verksamheten vid karolinska institutet har varit svår att finansiera, delvis på grund av att utvecklingen på de medicinska och naturvetenskapliga områdena går så snabbt att institutionerna kontinuerligt måste förnya sin apparaturrustning, delvis också av att hela tiden ett flertal av dess institutioner varit nytillkomna och följaktligen haft stora speciella krav på byggnader, inredning och utrustning. För institutionernas ändamålsenliga drift kräves ej sällan 5—10 gånger större belopp än det statliga materielanslaget. Den på den senaste tiden starkt utökade yngre forskarkadern ansöker också vid utdelningstillfällena om 3—5 gånger större belopp än de i forskningsfonderna tillgängliga, närmast för täckande av personalkostnader. I vad mån karolinska institutets nuvarande resurser skall kunna tillgodogöras på bästa möjliga sätt beror närmast på vilka anslag, som kan erhållas från staten och vilka donationsmedel som kan ställas till institutets förfogande. Att en ökning av de förra är behövlig, låter sig icke bestrida. Å andra sidan är det uppenbart, att den nuvarande statsfinansiella situationen knappast gör det möjligt att åstadkomma någon avsevärd förbättring. I denna situation har karolinska institutets lärarkollegium för avsikt att i samband med institutets 150-årsjubileum 1960 söka intressera enskilda donatorer att medelst penningbidrag möjliggöra en fortsatt och vidgad forskningsverksamhet. Den samhälleliga betydelsen härav torde icke närmare behöva understrykas. Det skulle självfallet i utomordentlig grad underlätta möjligheterna att få bidrag från enskilda, därest insamlingsverksamheten skulle få det stödet från det allmänna att avdragsrätt medgäves vid beskattningen för gåvor till institutet.

I de likalydande motionerna I:408 och II:530 uttalas, att alla är överens om värdet av det arbete, som i vårt land utföres av de många frivilliga organisationerna på det humanitära, kulturella, religiösa, vetenskapliga och pedagogiska området. Det finns ingen som skulle vilja föreslå att staten skulle utsträcka sitt verksamhetsområde på ett sådant sätt, att den skulle övertaga både ansvaret och arbetsuppgifterna från dessa organisationer. Tvärtom torde man från alla håll hävda, att staten på lämpligt sätt bör stödja dessa organisationers strävanden. Det kan ske genom direkta bidrag från statskassan, men erfarenheten har visat att sådana bidrag av statsfinansiella skäl endast kan ges i begränsad omfattning. Dessutom är det av många skäl inte lämpligt att finansieringen i alltför stor utsträckning sker via statskassan. Det måste därför anses vara ett direkt samhällsintresse att medborgarna i stället för att använda hela sin inkomst för egen räkning stöder och av statsmakterna stimuleras att stödja en verksamhet, som kan

betraktas som samhällsnyttig. En sådan avdragsrätt skulle innebära en stark stimulans till ökning av bidragen till allmännyttiga ändamål.

Frågan om avdragsrättens maximering torde böra lösas så, att maximibeloppet bestämmes till viss andel av den sammanräknade nettoinkomsten, förslagsvis 10 procent. Eftersom avdraget skulle utgå som allmänt avdrag, vore det tekniskt mindre lämpligt att anknyta dess begränsning till den taxerade inkomsten, vilken ju påverkas av medgivna avdragsbelopp. En viss högsta gräns vore också lämplig. I avvaktan på erfarenhet av reformens verkningar kunde exempelvis, såsom i tidigare motioner föreslagits, gränsen sättas så lågt som vid 1 000 kronor per år. För undvikande av att avdragsrätten skulle tas i anspråk för kollektbidrag och mindre insamlingsbelopp, kunde efter danskt mönster ett lägsta avdragsgillt bidragsbelopp av 50 kronor stadgas, liksom också den undre gränsen för avdragsrätten för de sammanlagda gåvorna under ett år kunde fastställas till 100 kronor. Endast kontanta gåvor borde medgivas avdragsrätt.

Utskottet

I förevarande sammanhang har utskottet att behandla väckta motioner avseende frågan om avdragsrätt vid taxering för gåvor.

I de likalydande motionerna I: 408 och II: 530, vilka motioner utskottet först upptar till övervägande, hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anholder om förslag till höstsessionen rörande rätt till avdrag vid taxering till statlig inkomstskatt för gåvor till humanitära, kulturella, religiösa, vetenskapliga, ungdomsfostrande eller undervisningsändamål. Motionärerna förordar att avdrag skall få ske intill viss procent av den skattskyldiges nettoinkomst, förslagsvis 10 procent, och att det belopp som högst må avdragas fastställas till exempelvis 1 000 kronor.

Som av den tidigare redogörelsen framgår har frågan om avdragsrätt vid inkomsttaxeringen för gåvor till olika allmännyttiga ändamål vid flerfaldiga tillfällen varit föremål för riksdagens behandling. Under åren före och under det andra världskriget medgavs rätt till avdrag vid beskattningen för vissa gåvor, nämligen till luftvärnet och sjövärnsskåren och till internationellt hjälparbete för lindrande av nöd bland civilbefolkningen i krigshärjade länder. Dessa medgivanden var begränsade till tiden och föranledda av särskilda förhållanden. Då vid senare tillfällen yrkanden motionsvis framförts i riksdagen om införande av avdragsrätt för gåvor till olika ändamål har dessa yrkanden genomgående avvisats. Därvid har från riksdagens sida uttalats, att en avdragsrätt av sådant innehåll innebar en uppenbar avvikelse från de principer, som låg till grund för gällande skattelagstiftning. Enligt riksdagens åsikt borde främjandet av allmännyttiga ändamål inte ske i form av

lättnader i beskattningen utan i förekommande fall genom direkta bidrag från statens sida.

Utskottet vill också erinra om att frågan huruvida en avdragsrätt sådan som den i motionerna ifrågasatta principiellt kan anses betingad övervägts av skattelagssakkunniga, vilka behandlat frågan i ett den 20 december 1956 dagtecknat betänkande. Därvid har från de sakkunnigas sida framhållits att vid beräkning av skattskyldigas beskattningsbara inkomster hänsyn i princip endast tas till sådana utgifter som omkostnader för inkomstens förvärvande och de nödvändigaste kostnaderna för livsuppehållet (existensminimum). Hur den skattskyldige i övrigt disponerar sina inkomster för levnadskostnader, gåvor eller sparande har i princip inte ansetts vara av betydelse för skatteförmågan. Ett par undantag från denna regel har emellertid gjorts, nämligen det av ålder bestående sociala avdraget för vissa försäkringspremier och det för några år sedan införda extra avdraget i fråga om inkomst av kapital. En avdragsrätt för frivilliga understöd till allmännyttiga ändamål kunde med hänsyn härtill betecknas såsom ett avsteg från de grunder, enligt vilka den direkta inkomstbeskattningen är uppbyggd. Av nu angivna principiella skäl och under åberopande av invändningar av praktisk natur har de sakkunniga ansett sig inte kunna förorda en självständig avdragsrätt för gåvor till allmännyttiga ändamål.

Utskottet kan för sin del ansluta sig till den principiella uppfattning som kommit till uttryck i skattelagssakkunnigas betänkande att införandet av en avdragsrätt för gåvor inte kan motiveras utifrån de principer, som ligger till grund för vår skattelagstiftning. Utskottet ansluter sig således till de synpunkter som tidigare — senast åren 1957 och 1959 — framförts från riksdagens sida vid behandling av motioner likartade med nu föreliggande. Någon anledning för riksdagen att frångå sin tidigare intagna ståndpunkt, att en avdragsrätt av denna art inte bör införas, föreligger inte enligt utskottets uppfattning. Utskottet avstyrker därför bifall till de föreliggande motionerna.

De nu framförda synpunkterna gäller i allt väsentligt även i fråga om yrkandet i motionerna I: 31 och II: 88 rörande en tidsbegränsad rätt till avdrag för gåvor till karolinska mediko-kirurgiska institutet. Den omständigheten att den ifrågasatta avdragsrätten skulle vara begränsad till ett eller två år och avse allenast ett bestämt ändamål kan enligt utskottets mening inte anses ändra avdragets karaktär så väsentligt att man kan bortse från de principiella invändningar, vilka från utskottets sida tidigare framförts mot en avdragsrätt för frivilliga gåvor. Utskottet vill även framhålla att ett bifall till motionärernas önskemål med all sannolikhet skulle komma att föranleda framställningar om motsvarande förmåner från andra institutioner och organisationer, som fullföljer i och för sig behjärtansvärda ändamål, vilka

framställningar skulle vara svåra att avvisa, om principen nu genombrötes.

Slutligen vill utskottet erinra om att vid ett tidigare tillfälle statsmakterna genom särskilda anslag sökt stimulera till ökad bidragsverksamhet från allmänhetens sida till samhällsnyttiga ändamål. Så var fallet budgetåret 1953/54 och 1954/55 då vissa anslag gavs till främjande av kräftforskningen. Anslagen var så till vida beroende av frivilliga gåvor, att de skulle utgå med samma belopp som genom sådana gåvor tillfördes nämnda ändamål, dock högst 10 milj. kronor sammanlagt för de nämnda två budgetåren. Även om en dylik ordning är förenad med åtskilliga olägenheter, får den enligt utskottets mening anses vara att föredraga framför en avdragsrätt vid beskattningen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att de likalydande motionerna I: 31 av herr Birke m. fl. och II: 88 av herr Stiernstedt m. fl., icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

2) de likalydande motionerna I: 408 av herr Per-Olof Hanson m. fl. och II: 530 av herr Rimmerfors m. fl. måtte av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 4 maj 1960

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Jansson, Gustaf Elofsson, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Bengtson, Tage Johansson och Stefanson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Nilsson i Svalöv, Kärrlander, Magnusson i Borås, Asp, Larsson i Luttra, Andersson i Essvik, Stenberg, Kristenson i Göteborg och Rydén.

Reservationer

I) av herrar *Söderquist, Stefanson, Stenberg* och *Rydén*, vilka under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 408 av herr Per-Olof Hanson m. fl. och II: 530 av herr Rimmerfors m. fl. ansett, att utskottet under punkten 2) bort hemställa,

2) att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I: 408 av herr Per-Olof Hanson m. fl. och II: 530 av herr Rimmerfors m. fl., i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till innevarande års höstriksdag rörande rätt till avdrag vid taxering till statlig inkomstskatt av förslagsvis belopp upp till 10 procent av den sammanräknade nettoinkomsten, med ett högsta avdragsgillt belopp av förslagsvis 1 000 kronor, om den skattskyldige skänkt beloppet till humanitära, kulturella, religiösa, vetenskapliga, ungdomsfostrande eller undervisningsändamål.

II) av herrar *Hagberg, Nilsson* i Svalöv och *Magnusson* i Borås, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

I förevarande — — — (= utskottet s. 8 rad 17 uppifrån — s. 9 rad 6 uppifrån) — — — dagtecknat betänkande. Av principiella skäl och under åberopande av invändningar av praktisk natur har de sakkunniga ansett sig inte kunna förorda en självständig avdragsrätt för gåvor till allmännyttiga ändamål.

Å andra sidan synes skäl kunna anföras till förmån för den i de likalydande motionerna I: 408 och II: 530 framförda uppfattningen om angelägenheten av stöd i skälig omfattning genom skattelagstiftningen åt det värdefulla arbete, som i vårt land utföres av de många frivilliga organisationerna på det humanitära, kulturella, religiösa, vetenskapliga och pedagogiska området. En avdragsrätt vid beskattningen av den art, som motionärerna ifrågasätter, skulle sannolikt innebära viss stimulans till ökning av bidragen till allmännyttiga ändamål.

Motsvarande synpunkter torde i allt väsentligt kunna anläggas på innehållet i de likalydande motionerna I: 31 och II: 88 om tidsbegränsad rätt till avdrag för gåvor till Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Med hänsyn till dessa spørsmåls principiella innebörd och i övrigt komplicerade beskaffenhet ävensom ovissheten om de statsfinansiella konsekvenserna av en nyordning på området i anslutning till tankegångarna i de nämnda motionerna synes dock icke kunna ifrågakomma att hos Kungl. Maj:t nu anhålla om omedelbara förslag i ämnet. Däremot vore ärendet en-

ligt utskottets uppfattning förtjänt av en allsidig och förutsättningslös undersökning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte an hålla om en allsidig och förutsättningslös utredning av frågan om avdragsrätt vid taxering för gåvor, varvid bör beaktas vad i de inbördes likalydande motionerna I: 31 av herr Birke m. fl. och II: 88 av herr Stiernstedt m. fl. ävensom I: 408 av herr Per-Olof Hanson m. fl. och II: 530 av herr Rimmerfors m. fl. anförts, samt

2) att de ovannämnda motionerna måtte anses besvarade med vad utskottet ovan anfört och hemställt.